

Södertörns nyckeltal 2016 – Gymnasieskolan

2017-09-01

Redaktörer för rapporten

Heléne Rådbrink, Verksamhetschef gymnasiet, Södertälje

Lena Henlöv, ledningsstrateg, Södertälje

SAMMANFATTNING

Tillgång till gymnasieplatser

Från en vikande trend av elevkullar har det nu vänt för alla Södertörnskommuner utom Nynäshamn. KSL:s prognos visar att antalet 16-åringar i Stockholms län beräknas öka fram till år 2030. År 2025 kommer 16 600 fler ungdomar att söka till ett högskoleförberedande program och 4 500 fler till yrkesprogram, jämfört med dagens nivå. Det är svårt att bedöma vilken kapacitet som finns i länets gymnasieskolor jämfört med dagens utbud av platser. Det finns anledning för alla huvudmän att ta ett gemensamt ansvar för att det ska finnas adekvat gymnasieutbildning för alla elever i Stockholms län. Utbud och efterfrågan behöver nog analyseras så att återvändsgränder och arbetslöshet motverkas samtidigt som arbetslivets behov av arbetskraft tillgodoses på alla områden.

Allt fler elever väljer bort sin egen kommuns gymnasieskola och läser på fristående eller andra kommuners gymnasieskolor. Nu när elevantalet ökar de närmaste åren är då frågan var i regionen kapaciteten ska öka för att möta elevernas efterfrågan? Ett ökande elevantal kommer troligen öka konkurrensen om platserna på de attraktivaste gymnasieskolorna som i stor utsträckning finns i Stockholms närhet. Ska vi Södertörnskommuner samverka för att erbjuda våra elever bra alternativ till de mest attraktiva skolorna? Ska utbyggnaden t ex ske i regionens mitt, Haninge, Botkyrka och Huddinge?

Genomströmning och resultat

Andelen elever i våra Södertörnskommuner som fullföljer sin utbildning med examen inom tre år varierar mellan 52 % och 63 %. I våra egna gymnasieskolor varierar andelen mellan 36 % och 62 %. Då ingår dock de elever som påbörjade ett introduktionsprogram, vilket innebär att eleverna inte var behöriga till ett i nationellt program. Andelen elever som påbörjade ett nationellt program som klarade en examen inom tre år är mellan 60 % och 73 %. För riket är denna andel 74 % och för Stockholms län som helhet 69 %. I våra egna gymnasieskolor var andelen mellan 53 % och 70 %. Det innebär att mellan 27 % och 40 % av gymnasieeleverna från Södertörnskommunerna som påbörjade ett nationellt program inte slutförde sina studier med en gymnasieexamen inom tre år.

Alla kommuner har det gemensamt att det går att minska kostnaderna för gymnasieskolan genom att öka andelen elever som klarar sin utbildning inom tre år. I rapportens sammanfattande kommentarer lämnas ett antal frågeställningar för kommunerna att fortsätta en diskussion kring.

Innehåll

SAMMANFATTNING	2
Tillgång till gymnasieplatser	2
Genomströmning och resultat	2
Inledning	4
Bakgrund	4
Metod	4
Nyckeltal	4
Antal elever	4
Tillgång till gymnasieplatser inom Södertörn	7
Val av skolform	8
Val av program	9
Genomströmning	10
Examen och högskolebehörighet	15
Sammanfattande kommentarer	18
Tillgång till gymnasieplatser	18
Genomströmning och resultat	19
Några funderingar inför framtiden	19
Referenser	20

Inledning

Bakgrund

Syftet med årets Södertörnsrapport är att uppmärksamma ett urval nyckeltal samt att visa på trender och resultat inom gymnasieskolan på Södertörn. I årets rapport har vi fokuserat extra på genomströmningen, således hur många elever som klarar sin gymnasieexamen inom tre år.

Målet med jämförelserna är att stödja kommunerna när det gäller utveckling, konkurrenskraft och stärka det regionala samarbetet inom gymnasieskolan, samt att bidra till att våra ungdomar i gymnasieåldern får möjlighet att välja en kvalitetsutbildning oavsett huvudman.

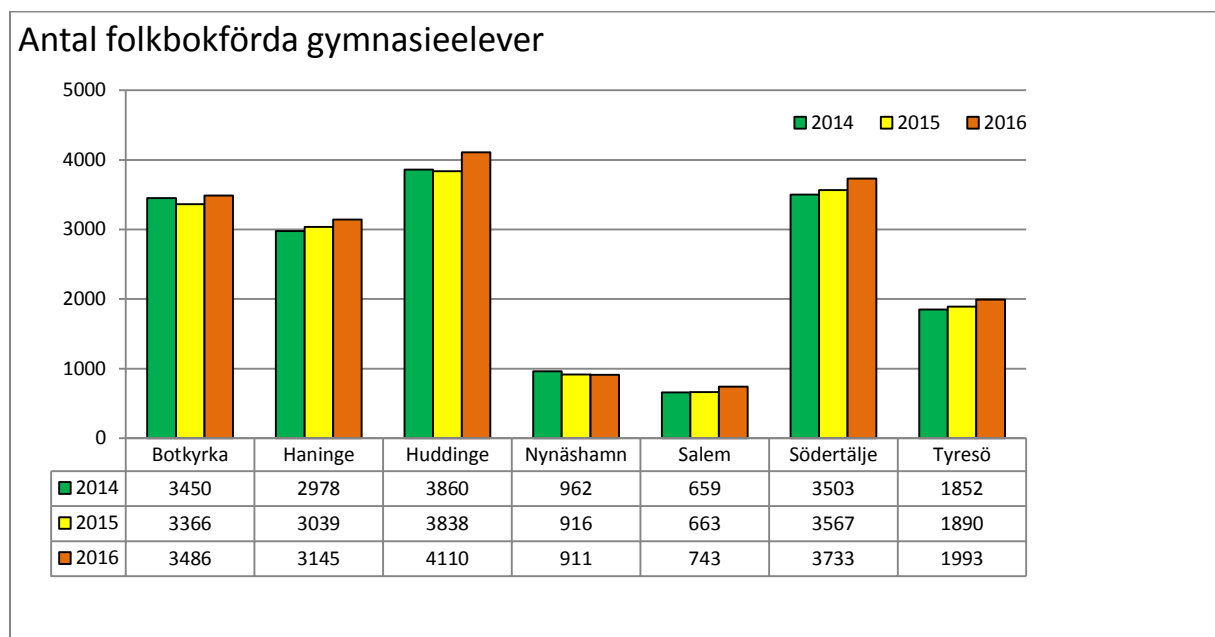
Statistiken avser i huvudsak år 2016 med jämförelser för 2014 och 2015. Vi har valt att ta med den färskaste statistiken som finns i dagsläget för att göra rapporten så aktuell som möjligt.

Metod

Statistiken är främst hämtad från officiella hemsidor som Skolverket.

Nyckeltal

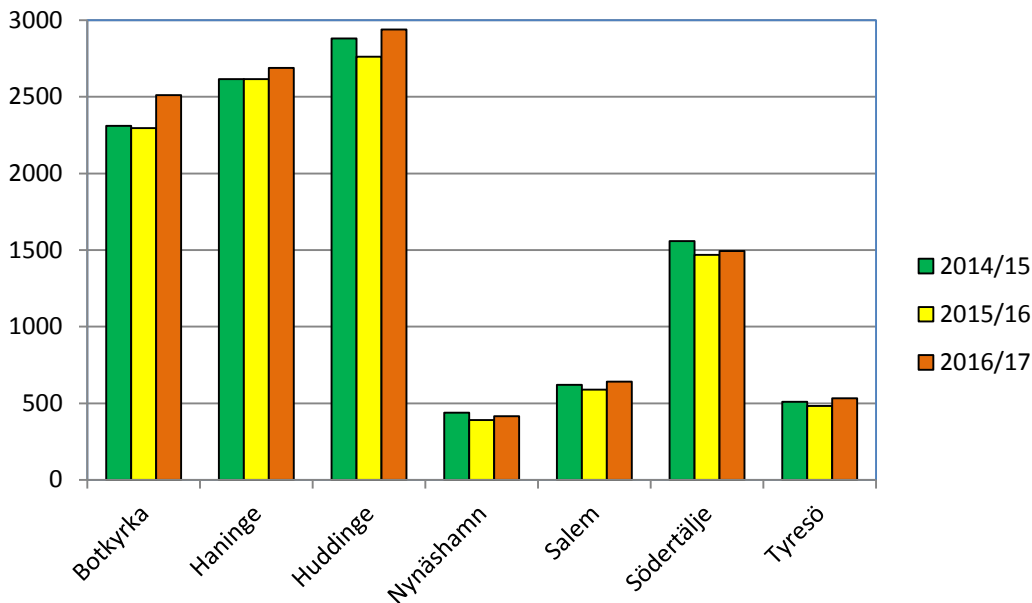
Antal elever

Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal. Mätdatum: 15:e oktober resp. år.

Under perioden har antalet folkbokförda gymnasieelever inom Södertörnskommunerna ökat med 852 stycken, vilket motsvarar cirka 5 %. Enda kommun där antalet elever fortfarande minskar är Nynäshamn.

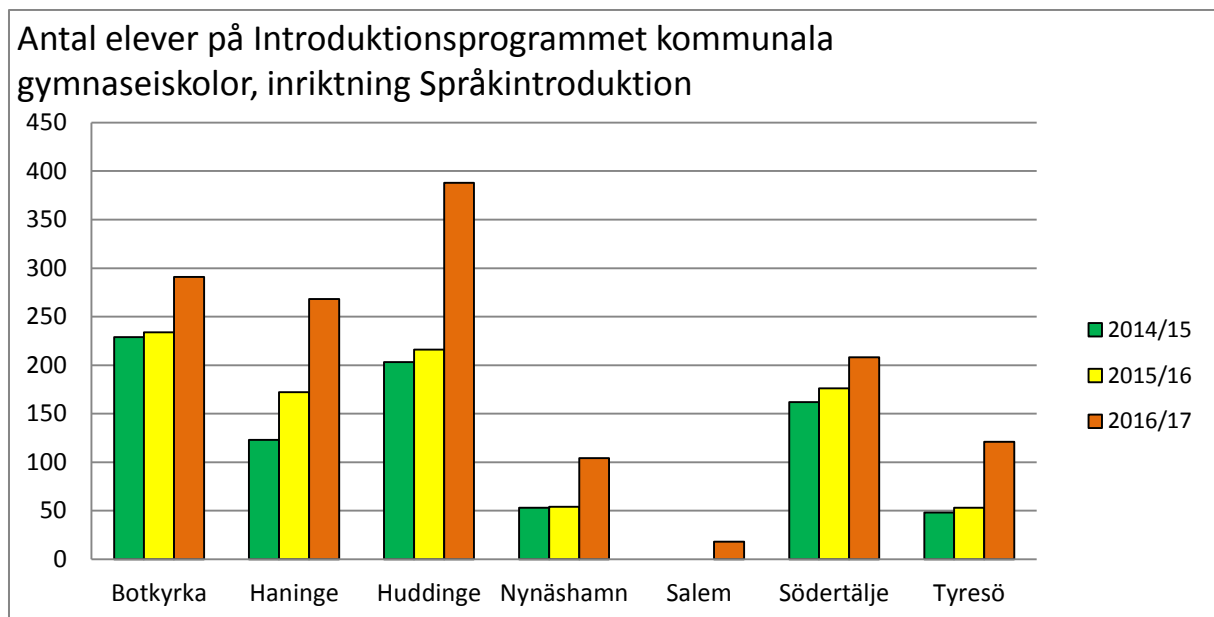
Antal elever i kommunernas egna gymnasieskolor

Källa: Skolverket.se/Jämförelsedatabasen. Mät datum: 15:e oktober resp. år.

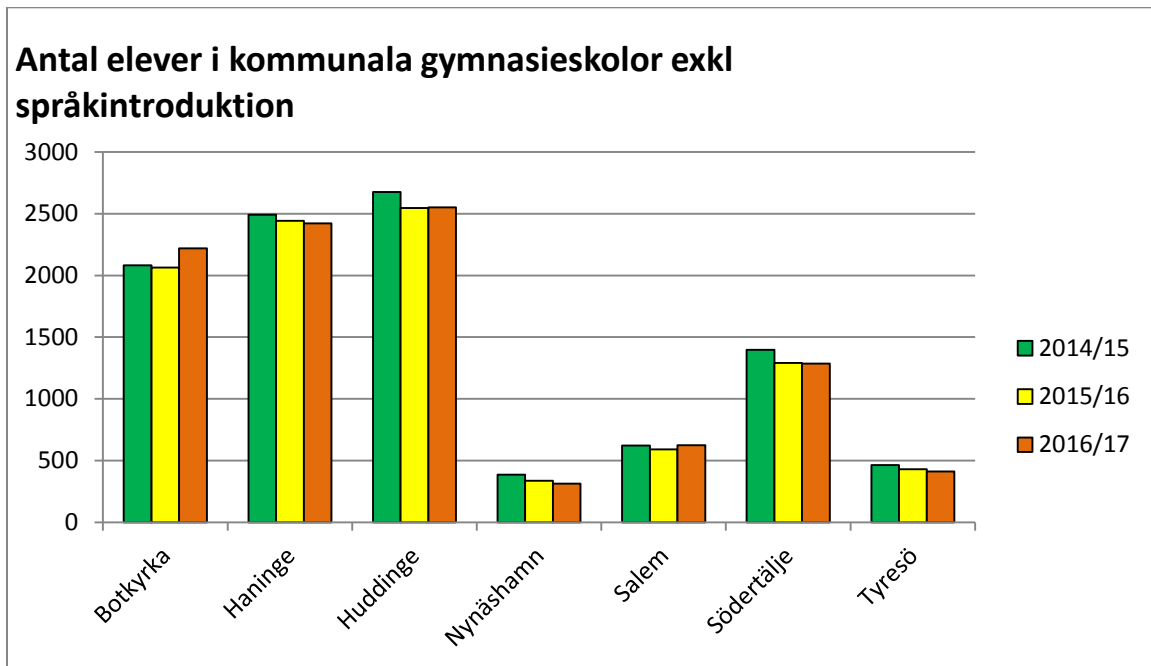
År 2016 hade vi 18 121 folkbokförda gymnasieelever på Södertörn, varav 11 223 gymnasieelever gick i Södertörns kommunala gymnasieskolor.

Det går 288 fler elever i de kommunala gymnasieskolorna på Södertörn år 2016 jämfört med 2014, vilket motsvarar en ökning med cirka 2,6 %. Antalet elever minskade först mellan 2014 och 2015 med 346 elever för att sedan öka med 616 elever mellan 2015 och 2016. Ökningen mellan 2015 och 2016 motsvarar 5,8 %. Orsak till ökningen mellan 2015 och 2016 är främst den stora flyktinginvandringen. Antalet elever på språkin introduktion ökade med 580 elever under perioden, se avsnitt nedan.

Källa; SiRIS, Skolverket

Språkin introduktion är det program där nyanlända elever får sin första gymnasieutbildning. Under perioden har antalet elever på språkin introduktion i våra egna gymnasieskolor ökat med 580 elever eller 71 %. Ökningen skedde i huvudsak mellan 2015 och 2016, 493 elever. I Södertälje och Botkyrka är ökningen cirka 28 % medan övriga kommuner har en ökning mellan 91 % till 152 %.

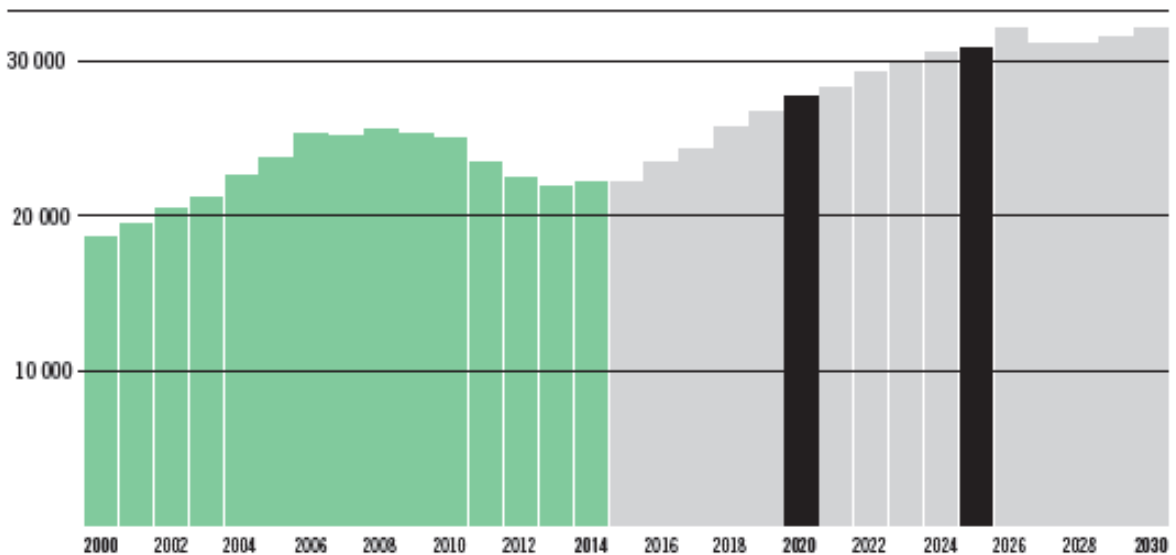

Källa; SiRiS, Skolverket

Som beskrivits ovan består elevökningen i de kommunala gymnasieskolorna mellan 2015 och 2016 nästan i sin helhet av nyanlända elever på språkintröduktion. Diagrammet ovan visar elevförändringen exklusive elever på språkintröduktion. Det är endast i Botkyrkas och Salems skolor eleverna ökar mellan åren. I övriga kommuner minskar fortfarande elevantalet alternativt är i stort sett oförändrat.

Prognos antalet 16-åringar i Stockholms Län

16-ÅRINGAR 2000-2030

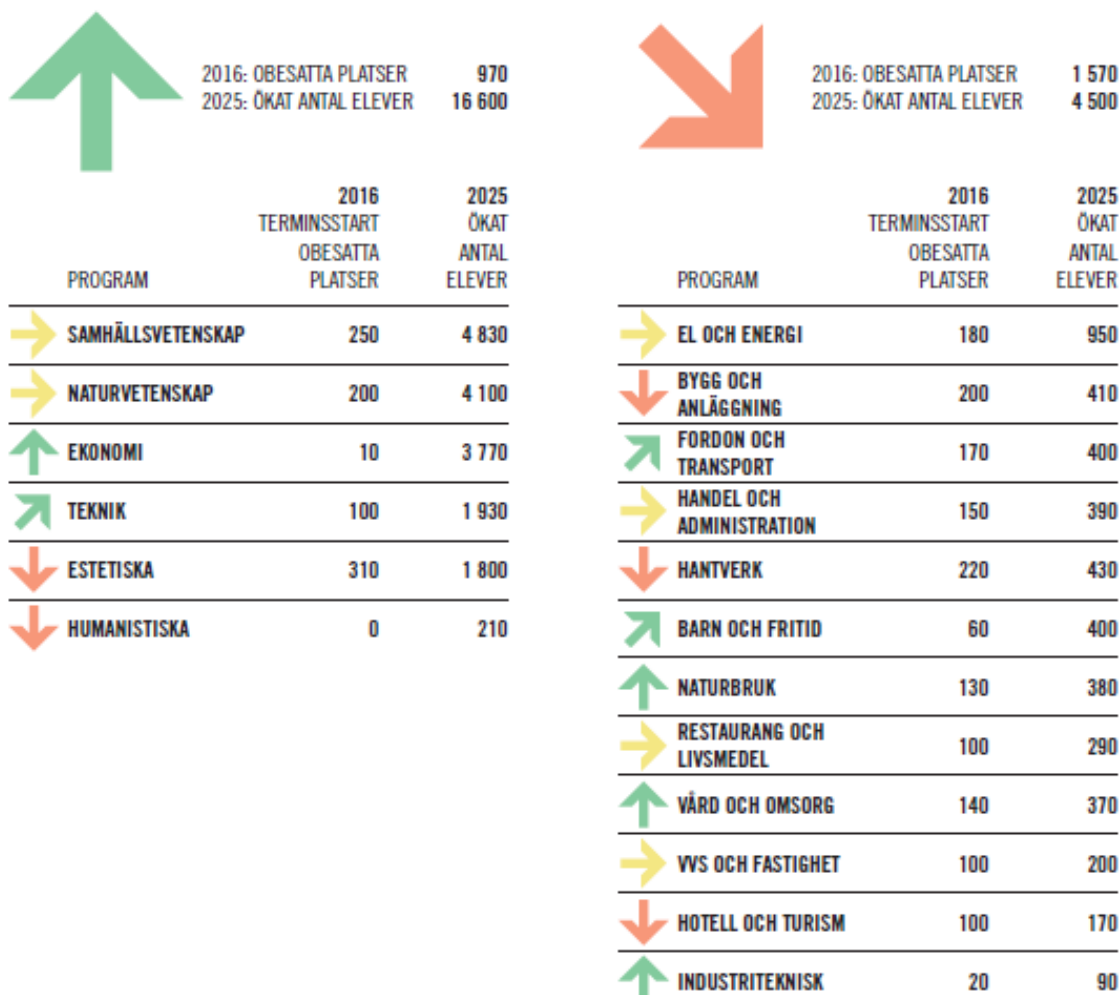

Källa: KSL rapport Gymnasiebehovet 2017

Som bilden visar beräknas antalet 16-åringar att öka i Stockholms Län under en lång tid framöver. Då Södertörns kommunerna expanderar kan vi räkna med motsvarande andelsökning även på Södertörn.

Utbud och dimensionering av gymnasieplatser Stockholms Län år 2025

UTBUD OCH DIMENSIONERING 2025?

Källa: KSL rapport Gymnasiebehovet 2017

KSL beskriver i sin rapport "Gymnasiebehovet 2017" att antalet gymnasieelever kommer att öka med 21 600 och att det kommer att behövas fler platser på både de högskoleförberedande programmen och yrkesprogrammen år 2025. Om eleverna söker på samma sätt som de gjorde 2016 kommer cirka 16 600 fler elever att söka ett högskoleförberedande program år 2025 och cirka 4 500 fler elever söka ett yrkesprogram.

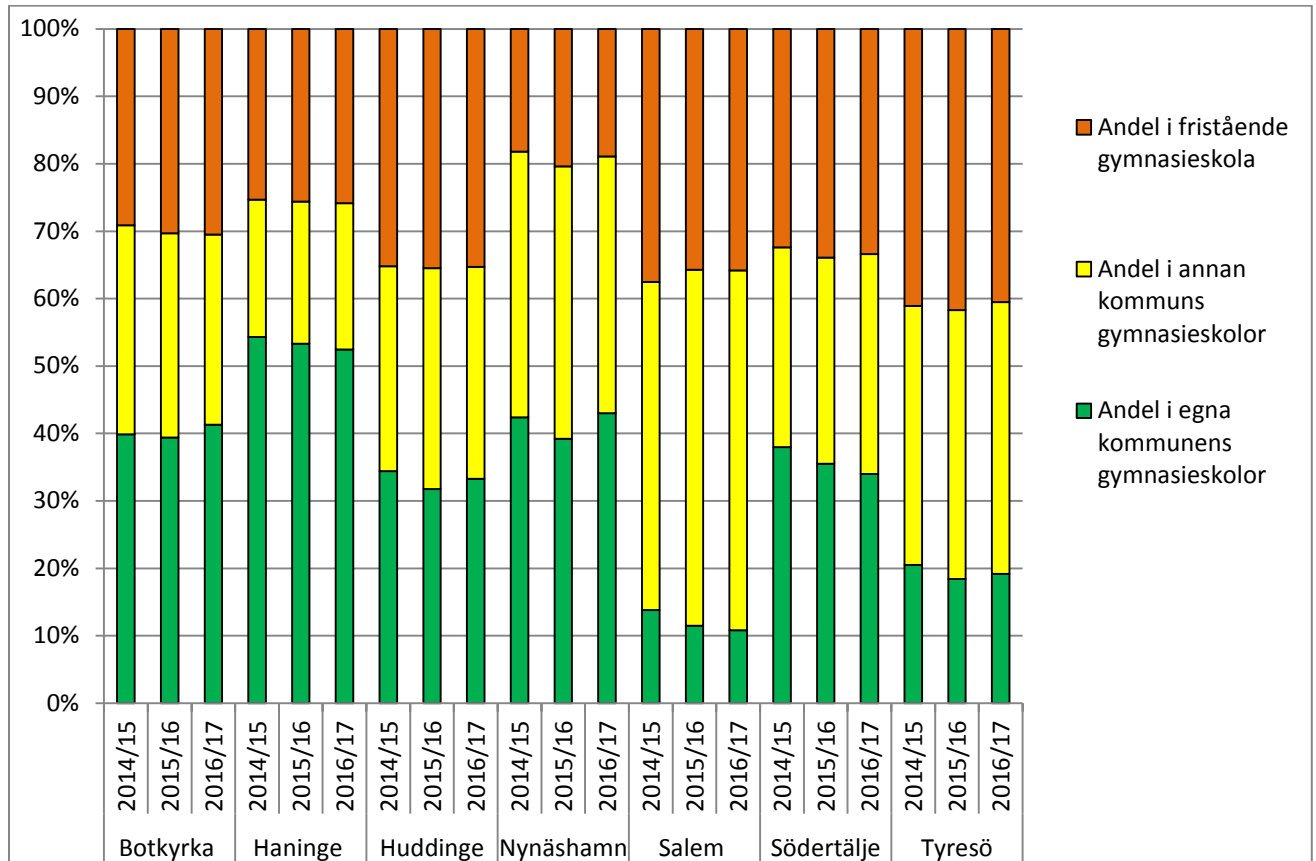
Bilden ovan visar att de för närvarande obesatta platser som finns i länets gymnasieskolor inte kommer att räcka för att möta det ökade elevantalet. Enligt denna beräkning kommer det att saknas närmare 15 600 platser på de högskoleförberedande programmen och 2 900 platser på yrkesprogrammen. Det finns anledning för alla huvudmän att ta ett gemensamt ansvar för att det ska finnas adekvat gymnasieutbildning för alla elever i Stockholms län. Utbud och efterfrågan behöver nog analyseras så att återvändsgränder och arbetslöshet motverkas samtidigt som arbetslivets behov av arbetskraft tillgodoses på alla områden.

Tillgång till gymnasieplatser inom Södertörn

En fråga inför denna rapport har varit hur tillgången till gymnasieplatser är för eleverna på Södertörn. Vid en översiktlig kartläggning kan konstateras att samtliga kommuner, utom Nynäshamn, inom 45 minuter från centrum har tillgång till samtliga nationella program med undantag av naturbruksprogrammet. Det kan saknas inriktningar på programmen men utbudet på

gymnasieprogram, huvudmän och skolor är stort. Även naturbruksprogrammet finns inom Södertörns geografiska område på fem gymnasieskolor med minst sju inriktningar.

Val av skolform

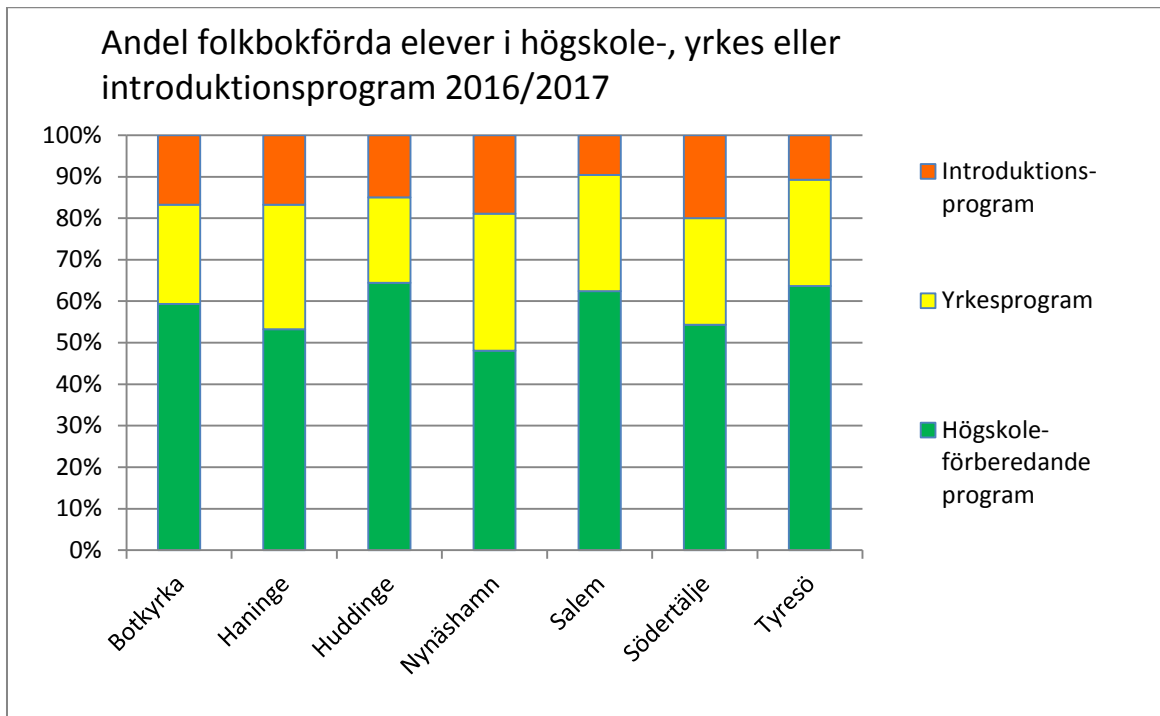

Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal. Mätdatum: 15:e oktober resp. år. OBS! I Friskolor är landstingskommunala skolor inkluderade.

Trenden är att eleverna i allt mindre utsträckning väljer att gå i hemkommunens kommunala gymnasieskolor. Ett litet trendbrott har skett mellan 2015/2016 och 2016/2017 då det skett en ökning i flera av Södertörnskommunernas gymnasieskolor. Haninge har den största andelen av sina elever i sina egna gymnasieskolor, drygt 52 %. Lägst andel har Salem med knappt 11 %. Allt fler elever väljer att gå i annan kommuns gymnasieskola. För fem av kommunerna har andelen som väljer annan kommun ökat. Här är det endast Botkyrkas och Nynäshamns elever som i lägre utsträckning väljer andra kommuners gymnasieskolor.

Tillgången till fristående gymnasieskolor i egna kommunen varierar mellan våra Södertörnskommuner, vilket skulle kunna förklara skillnaderna för andelen elever i fristående gymnasieskola. Andelen som valt fristående 2016/17 är lägst i Haninge (22 %) och högst i Tyresö (41 %). Tillgången till friskolor i egen kommun är dock inte avgörande. Tyresö som har högsta andelen i fristående skolor, 41 %, har inga fristående skolor i kommunen. Inte heller Salem som har en andel på 36 % i fristående skolor har någon fristående skola i kommunen.

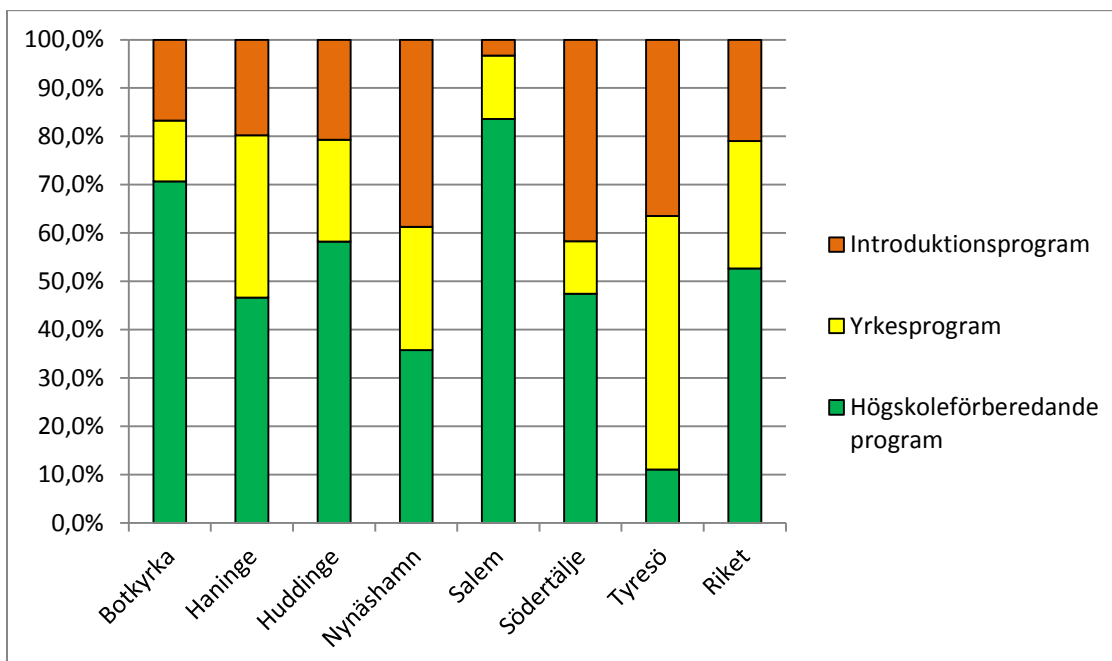
Val av program

Källa: Jämförelsetal, Skolverket

För samtliga kommuner utom Nynäshamn går mer än hälften av de folkbokförda eleverna på ett högskoleförberedande program. Högst andel har Huddinge och Tyresö med 64 % samt Salem med 62 %. Högst andel elever på yrkesprogram har Nynäshamn med 33 % samt Haninge med 30 %. Södertälje har högst andel elever på introduktionsprogram, 20 % följt av Nynäshamn med 19 %. Eftersom eleverna i respektive kommun i olika grad väljer gymnasium i sin egen kommun följer fördelningen i respektive kommuns egen gymnasieskola inte de folkbokförda elevernas val. Nedan diagram visar fördelning mellan programform i kommunernas egen gymnasieskola:

Andel elever i kommunala gymnasieskolor i högskole-, yrkes eller introduktionsprogram 2016/2017

Källa: Jämförelsetal, Skolverket

För att beskriva skillnaderna av fördelning programformer mellan folkbokförda elever i respektive kommun och fördelningen i de kommunala gymnasieskolorna beskrivs nedan några exempel. Samtliga uppgifter avser läsåret 2016/2017.

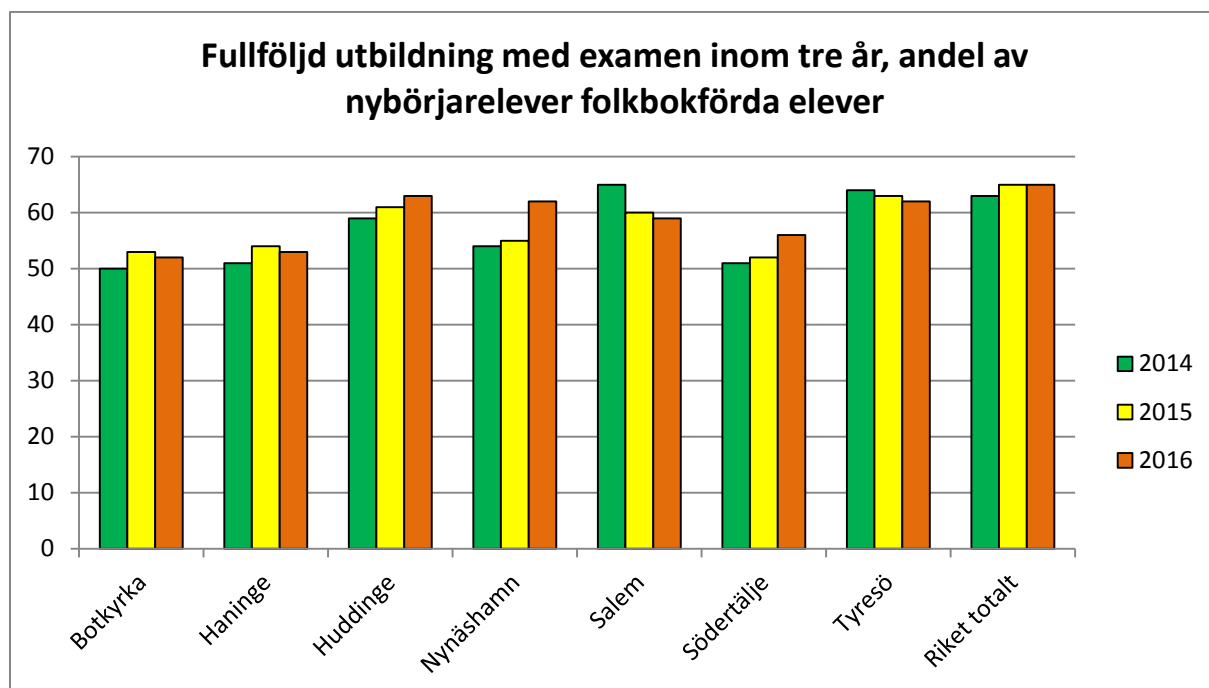
I Salem går 10 % (71 elever) av dess folkbokförda gymnasieelever (743 elever) på ett introduktionsprogram. Andelen elever som går på introduktionsprogram i Salems egen gymnasieskola uppgår till 3 % (21 elever). Således kan högst 30 % av kommunens folkbokförda elever som går på ett introduktionsprogram gå i sin egen kommuns skola och minst 70 % av dem går på ett introduktionsprogram i en annan kommuns eller fristående gymnasieskola. På motsvarande sätt återfinns 62 % (461 elever) av Salems folkbokförda gymnasieelever på ett högskoleförberedande program. På Salems egna gymnasieskola går 83 % (536 elever) av eleverna på ett högskoleförberedande program. Vi vet samtidigt att endast 80 av de folkbokförda gymnasieeleverna, motsvarande 11 % av kommunens egna elever, går i kommunens egna gymnasieskola. Det innebär att de allra flesta eleverna på högskoleförberedande program i Salems gymnasieskola kommer från andra kommuner.

Det kan jämföras med Tyresö där 11% (214 elever) av kommunens folkbokförda gymnasieelever (1 993 elever) går på ett introduktionsprogram, samtidigt som kommunens egen gymnasieskola har 36 % (194 elever) av eleverna på ett introduktionsprogram. Här kan således högst motsvarande 91 % av kommunens folkbokförda introduktionsprogramselever finnas i den egna kommunens gymnasieskola. Ser vi på andelen av Tyresös folkbokförda gymnasieelever som väljer högskoleförberedande program så är den 64 % (1 275 elever) under läsåret 2016/2017, medan högst 3 % (59 elever) av de folkbokförda eleverna gick ett högskoleförberedande program i Tyresö kommuns gymnasium. Huvuddelen går således i andra kommuners och fristående gymnasieskolor.

De här stora skillnaderna mellan kommunernas egna gymnasieskolors andelar av elever på olika programformer, jämfört med hur de folkbokförda eleverna väljer, påverkar självklart all statistik. Vid all analys av utfall och resultat är det därför viktigt att alltid ha klart för sig om redovisade utfall och resultat avser kommunens folkbokförda elever eller om det avser eleverna vid kommunens egna gymnasieskola.

Genomströmning

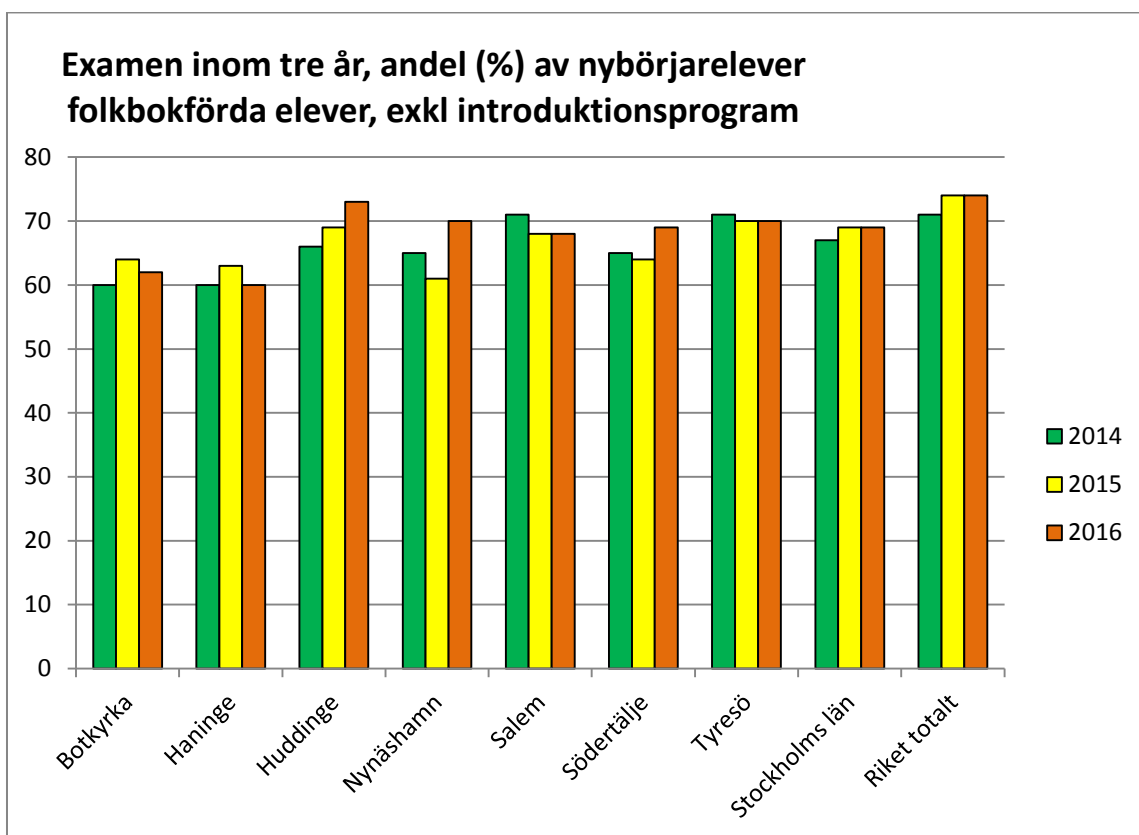
Det förra avsnittet speglar elevernas val av skolform, huvudman och program samt att det är viktigt att vid all analys beakta hur det påverkar resultaten. Som också tidigare beskrivits så ställs eleverna inför många alternativ när de ska välja till gymnasiet. Det är ur flera perspektiv viktigt att eleverna gör rätt gymnasieval från början och sedan fullföljer sina studier inom 3 år.

Källa: Jämförelsetal, Skolverket

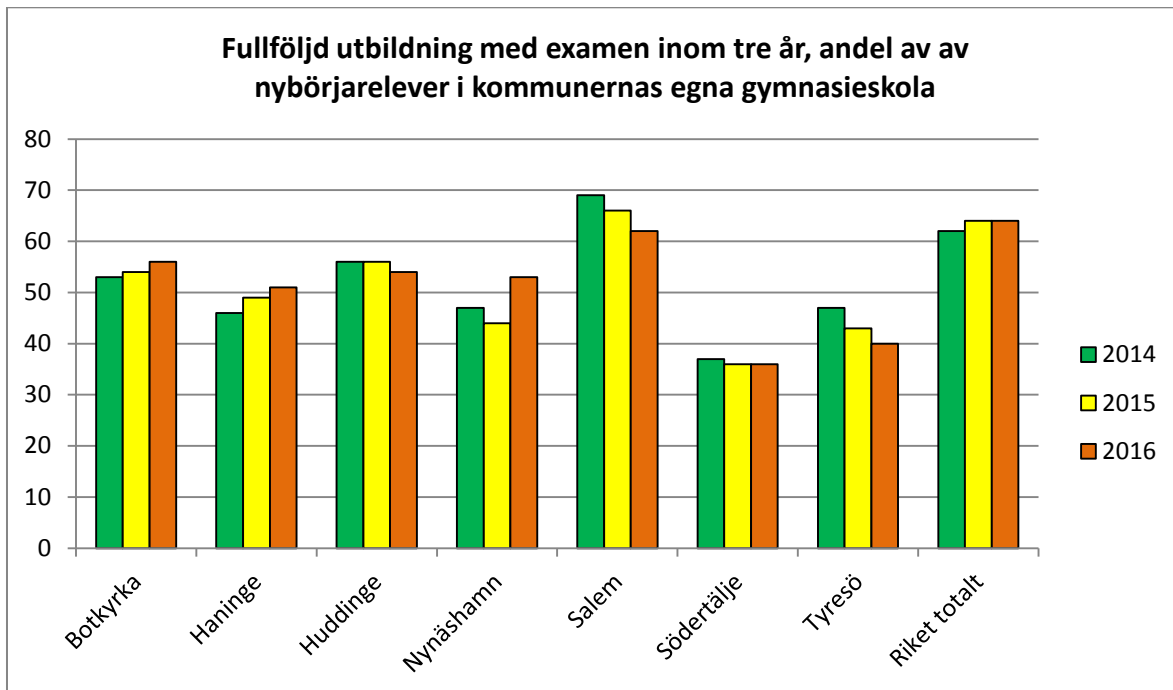
Föregående diagram visar andelen i respektive kommun folkbokförda elever som tagit examen inom tre år efter att de påbörjat en gymnasieutbildning för första gången. Här ingår samtliga elever som började gymnasiet, även de som börjat ett introduktionsprogram och således inte var behöriga till ett nationellt gymnasieprogram. Vi kan se att andelen i respektive kommun folkbokförda elever som lämnade gymnasiet 2016 och hade klarat en gymnasieexamen inom tre år, varierade mellan 52 % och 63 % i Södertörnskommunerna. För riket var motsvarande andel 65 %. Det innebär således att inte eleverna från någon av Södertörnskommunerna når upp till samma andel som rikets genomsnitt.

En av orsakerna till att få elever når en examen på kort tid är att många elever går på ett introduktionsprogram. På introduktionsprogram går elever om inte är behöriga till ett nationellt program, bl a nyanlända elever. Nedan diagram visar andelen folkbokförda elever som klarar en examen inom tre år exklusive introduktionsprogram. Således endast de elever som påbörjade ett nationellt program.

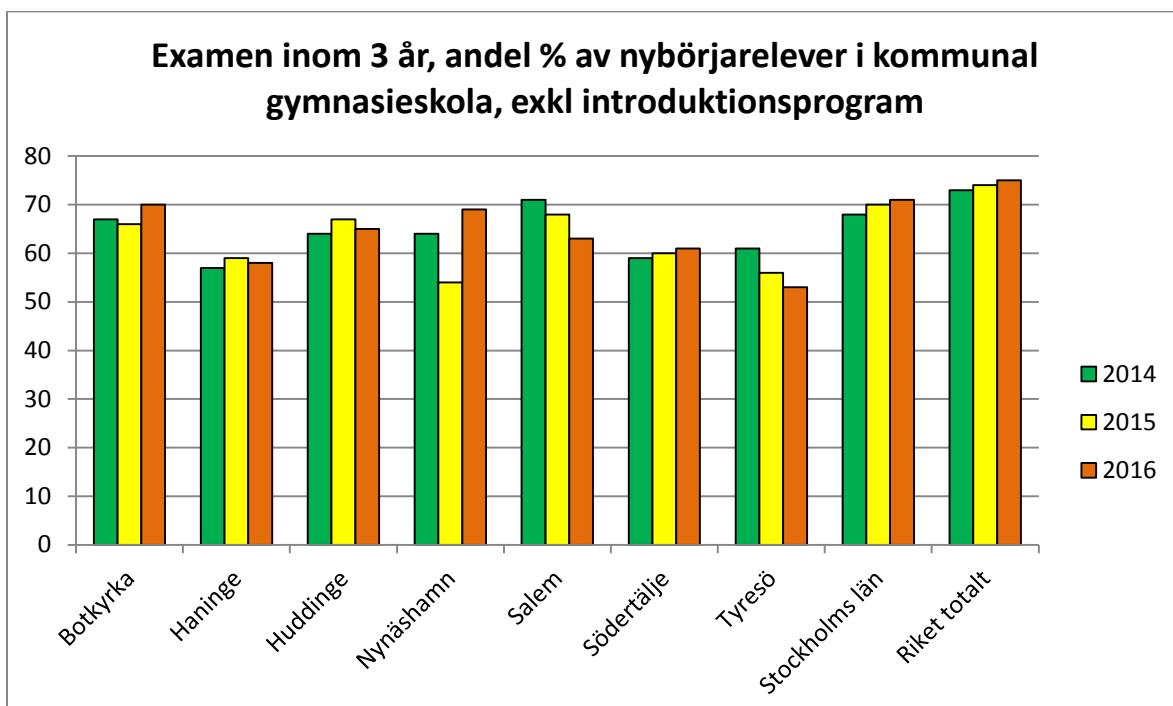
Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal

Diagrammet visar att andelen i respektive kommun folkbokförda elever som lämnade gymnasiet 2016 och klarade en gymnasieexamen inom tre år varierade mellan 60 % och 73 %. För riket var motsvarande andel 74 %. Genomsnittlig andel för Stockholms län var 69 %. Fortfarande når ingen kommuns elever upp till rikets genomsnitt men endast tre kommuner, Botkyrka, Haninge och Salem har en sämre genomströmning än Stockholms län som helhet. Hur bidrar då kommunens egna skolor till genomströmningen?

Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal

Ovan diagram visar andelen elever som lämnade kommunernas egna skolor 2016 som klarat examen inom tre år efter att de påbörjat en utbildning för första gången, inklusive elever som började ett introduktionsprogram. Vi kan se att av de elever som avslutade sin gymnasieutbildning 2016 klarade mellan 36 % och 62 % att slutföra den inom tre år. Högst ligger Salems gymnasieskola med 62 %. För riket är motsvarande andel 64 %. Vi kunde i tidigare diagram konstatera att Salems gymnasieskolor har en låg andel elever som läser ett introduktionsprogram och en hög andel högskoleförberedande program. Eftersom utfallet påverkas av hur stor andel av verksamheten som består av introduktionsprogram så visar nedanstående diagram andelen som når examen på de nationella programmen, således exklusive introduktionsprogram.

Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal

Om vi exkluderar de elever som gått på introduktionsprogram så ökar andelen elever som klarar examen inom tre år. För de som slutade sina studier 2016 varierade andelen mellan 53 % och 70 %. Skillnaderna mellan kommunerna minskar. Med undantag av Botkyrka så är andelen som tar examen inom tre år lägre i kommunernas egna gymnasieskolor än för kommunens folkbokförda elever. Vi kan också notera att i Salems gymnasieskolor klarade 63 % en examen inom tre år, således endast en procentenhet fler än i föregående diagram. Högst andel hade nu istället Botkyrka med 70 %. Deras andel elever som klarade en examen inom tre år 2016 ökade med 17 procentenheter när vi inte räknade med introduktionsprogrammen. Störst skillnad i andel har Södertälje kommuns skolor. När vi räknar bort introduktionsprogrammen ökar andelen som klarar en examen inom tre år med 25 procentenheter, från 36 % till 61 %.

Trenden i Stockholms län och i riket är att en större andel av eleverna får examen inom tre år, främst för kommunala huvudmän men även för samtliga elever. Som framgår ovan följer varken folkbokförda elever eller de kommunala gymnasieskolorna på Södertörn den trenden.

En orsak till att elever inte klarar sina studier på utsatt tid är studieavbrott eller byte av program/skola. När det gäller studieavbrott för elever som påbörjade sina studier under 2013 och således skulle slutfört dem 2016 så hade 3-5 % av eleverna som började 2013 avbrutit sina studier ett år efter de började. För riket är andelen 3 % och för hela Stockholms län 4 %.

Av nedan tabeller framgår att inom Stockholms län sker de flesta bytena av program eller skola under det första skolåret. Men att byten även sker under senare årskurser. Ett byte av program eller skola som inte sker i ett tidigt stadium under årskurs ett medför i stor utsträckning att studietiden blir längre än tre år.

BYTE AV PROGRAM

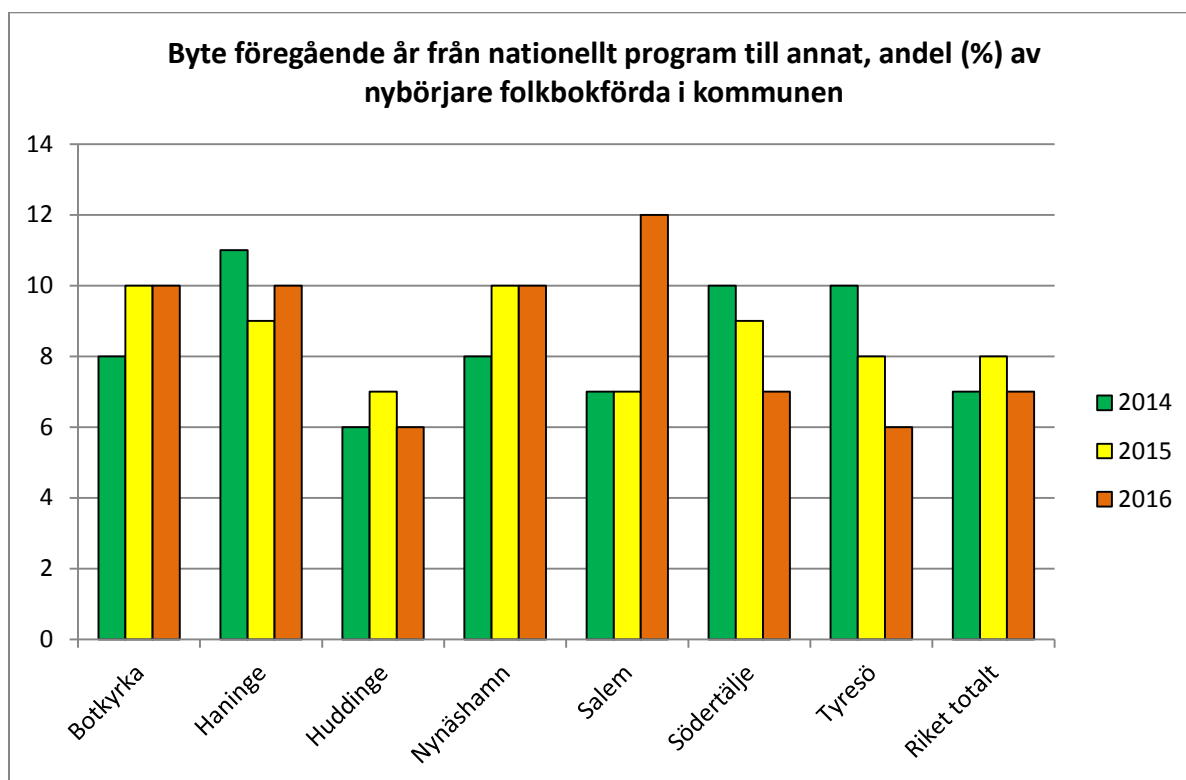
	FRÅN NATIONELLA PROGRAM		
	ÅK 1	ÅK 2	ÅK 3
2013 / 2014	7,5%	2,2%	0,7%
2014 / 2015	7,7%	2,1%	0,4%
2015 / 2016	6,4%	1,7%	0,9%

BYTE AV SKOLA

	FRÅN NATIONELLA PROGRAM		
	ÅK 1	ÅK 2	ÅK 3
2013 / 2014	9,2%	3,1%	0,5%
2014 / 2015	9,5%	5,9%	1,1%
2015 / 2016	12,1%	2,3%	1,2%

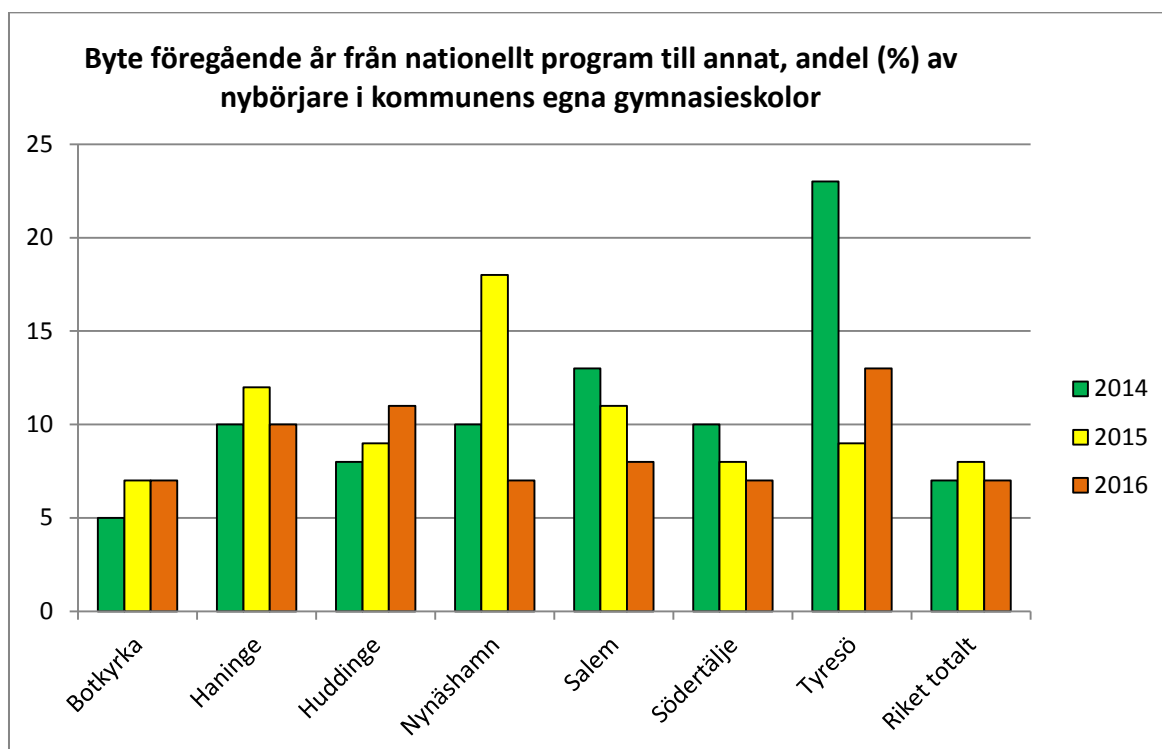
Källa: KSL rapport, Gymnasiebehovet 2017

Tabellerna visar hur eleverna i hela Stockholms län byter skola respektive program. Nedan finns uppgifter om programbyten för elever från Södertörns kommunerna:

Källa: Skolverket.se, Jämförelsetal

Diagrammet visar hur stor andel av i respektive kommun folkbokförda elever som började ett nationellt program året innan och som ett år senare har bytt till ett annat nationellt program eller ett introduktionsprogram. Som framgår varierar andelen som byter både mellan kommunerna och mellan åren för respektive kommun. I riket som helhet är andelen 7-8 % under perioden. I Södertörnskommunerna är variationen 6-12 %. Två kommuner har en tydligt sjunkande trend, Tyresö och Södertälje. Huddinge är den enda kommunen som har en stadig nivå på 6-7 %, vilket också är lägre än riksgenomsnittet.

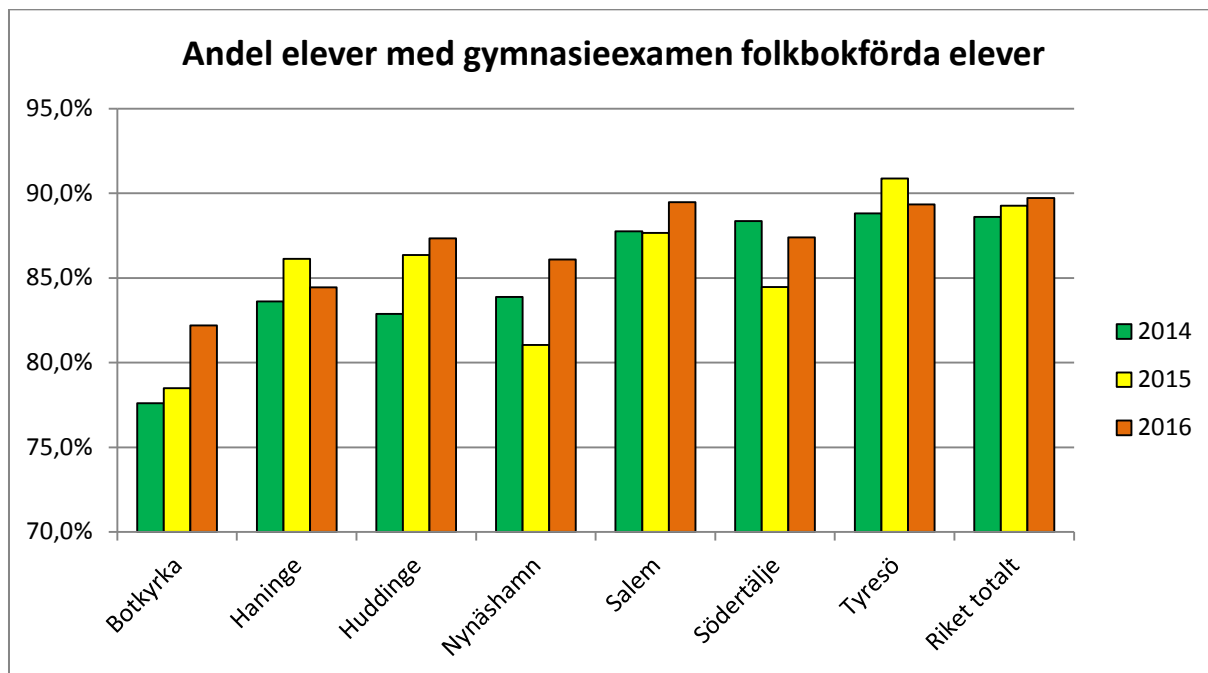

Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal

Om vi istället ser till våra egna kommunala gymnasieskolor så är variationen mellan åren och kommunerna ännu större, från 5 % till 23 %. Även här har Södertälje en över åren sjunkande trend och ligger 2016 på samma nivå som riket (7 %). Även Salem har en sjunkande trend hela perioden. Botkyrka och Nynäshamn ligger på samma nivå som riket 2016.

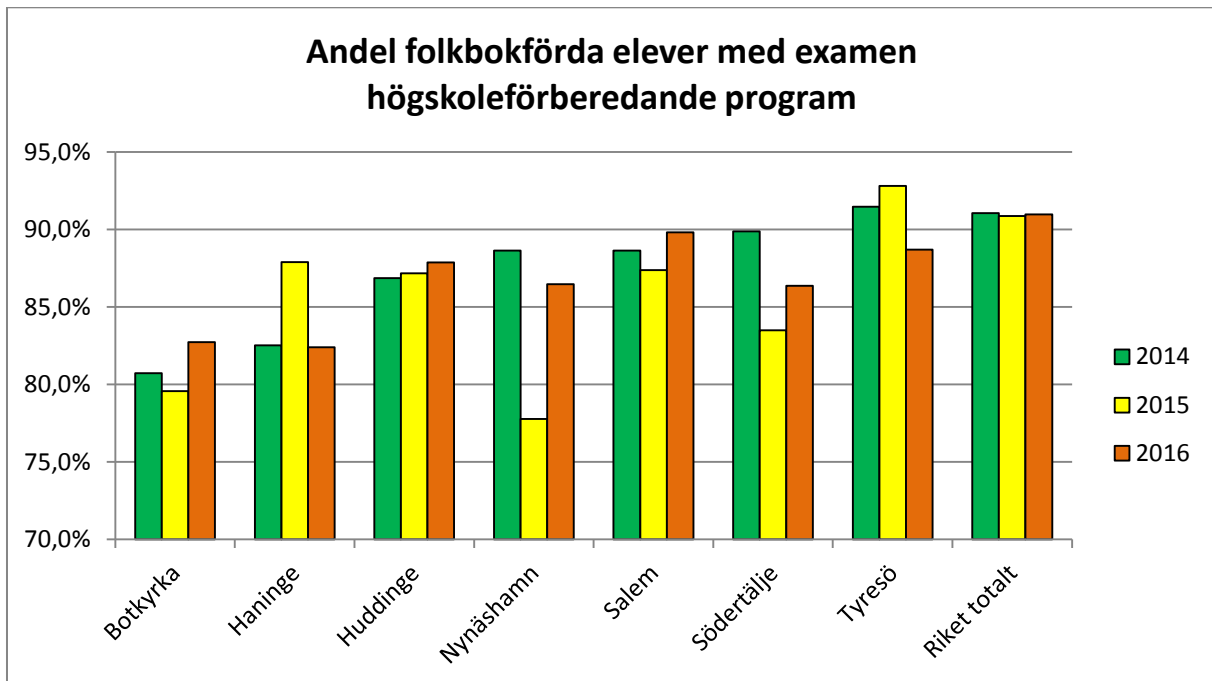
Examen och högskolebehörighet

I förra avsnittet beskrivs hur många elever som klarar en examen inom tre år och en beskrivning av orsaker till att så inte sker. Detta avsnitt har fokus på elevernas resultat när de lämnar gymnasieskolan, oavsett hur lång tid de gått i gymnasiet.

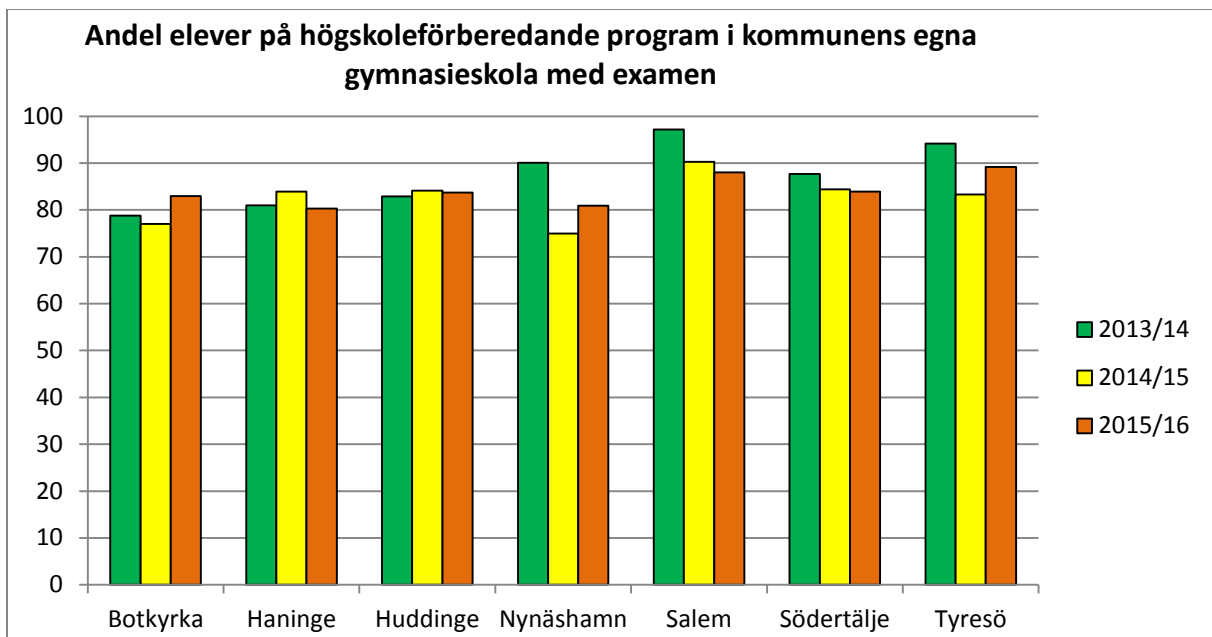
Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal

Ovan diagram visar andelen i respektive kommun folkbokförda elever som avgått med gymnasieexamen respektive år. I underlaget för respektive kommun ingår således samtliga boende elever oavsett de gått i kommunens egen gymnasieskola, fristående gymnasieskola, gymnasieskola i annan kommun m fl. Andelen varierar mellan 82 % för elever som bor i Botkyrka till 89 % för elever boende i Salem och Tyresö. För riket är andelen nästan 90 %. Trenden i riket är att en större andel lämnar gymnasiet med examen. Den trenden syns även i flera av våra kommuner, framförallt mellan åren 2015 och 2016.

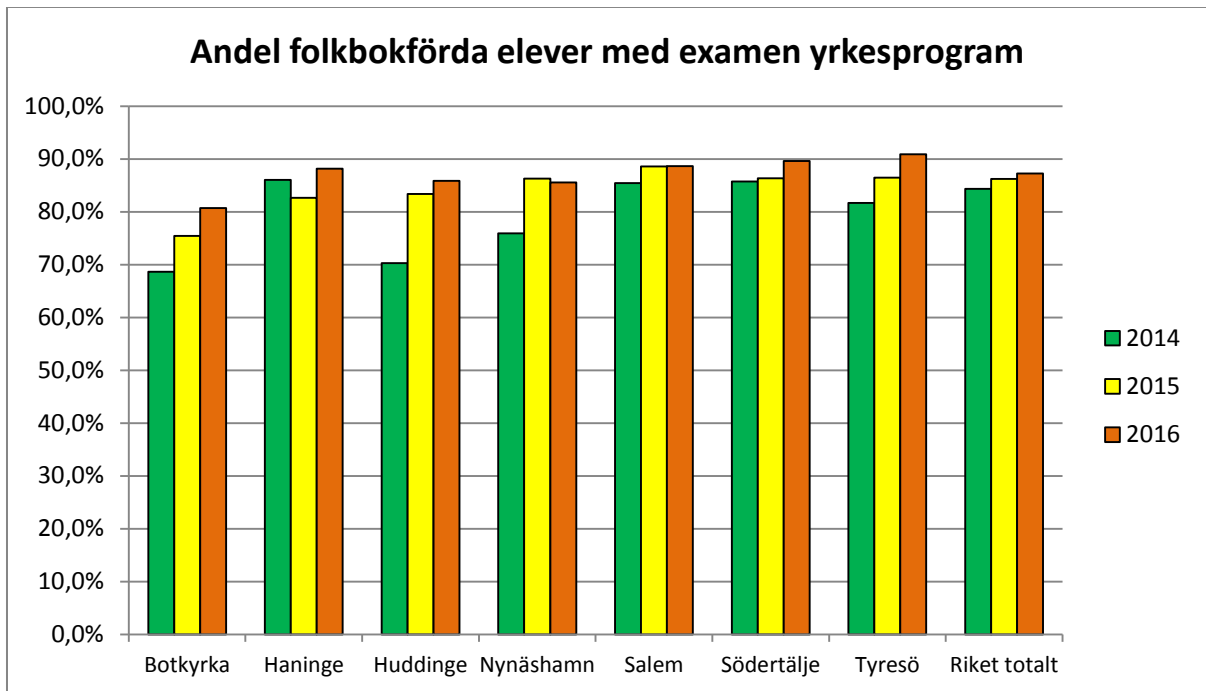
Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal

Ovan diagram visar andelen elever folkbokförda i respektive kommun som avgått med examen från högskoleförberedande program. En examen från högskoleförberedande program innebär också en grundläggande behörighet till högskola. Andelen varierar relativt mycket mellan både år och kommuner. Om vi jämför de elever som slutade skolan 2016 så lämnade 90 % av eleverna i Salems kommun ett högskoleförberedande program med examen. Av eleverna från Tyresö lämnade 89 % med examen. Det är lägre än riket i genomsnitt där 91 % tog examen. Lägst andel elever med examen hade Haninge kommun med 82 % och Botkyrka med 83 %.

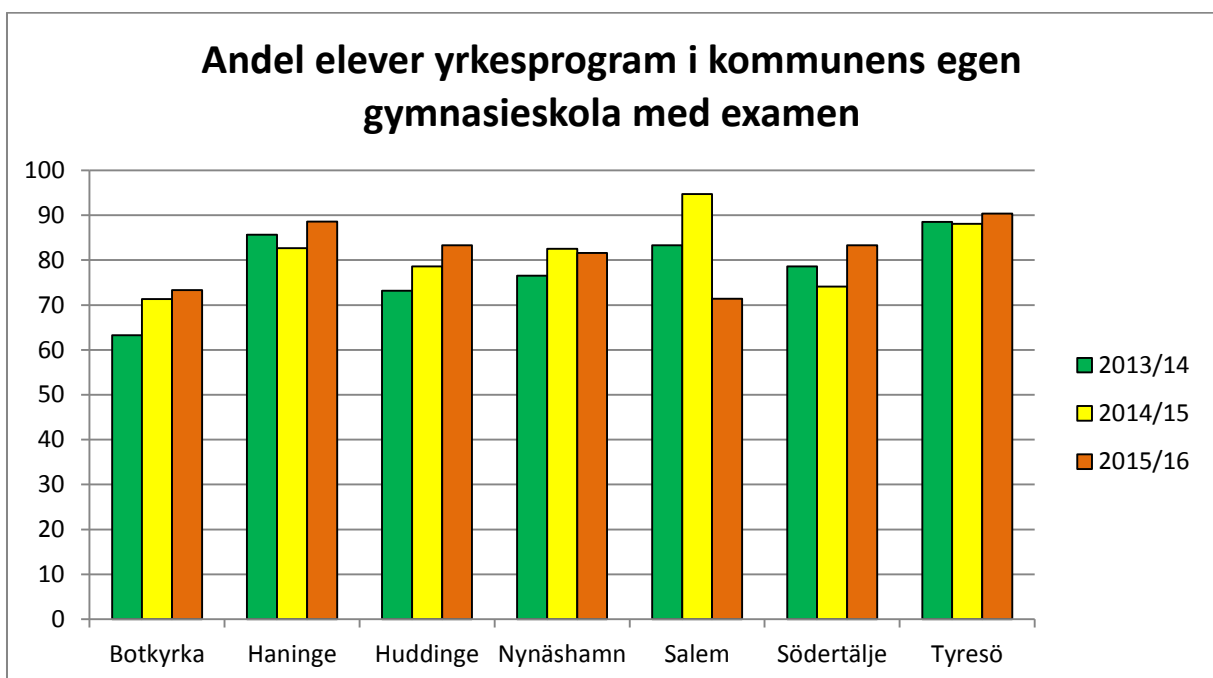
Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal

Ovan diagram visar hur många elever som lämnar kommunernas egna skolor med en examen och grundläggande högskolebehörighet. Här är andelen med högskolebehörighet högst i Tyresös gymnasieskolor, 89 % för eleverna som lämnade gymnasiet 2016. Samtliga kommuner låg mellan 80-90 % i högskolebehörighet 2016. Lägst andel har Haninge med 81 % som lämnar skolan med examen.

Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal

Ovanstående diagram visar andelen i respektive kommun folkbokförda elever som lämnat ett yrkesprogram med examen. Här ser vi generellt en mycket positiv utveckling under perioden, både i Södertörnskommunerna och i riket. Andelen elever som lämnar ett yrkesprogram med examen har ökat i de flesta kommuner. Det är eleverna från Tyresö som har den högsta andelen, 91 % slutade ett yrkesprogram med examen 2016. Därefter kommer Södertälje med 90 %. I fyra av Södertörnskommunerna uppnår en större andel av eleverna examen än i riket som helhet. Lägst andel elever som når examen har Botkyrka med 69 % följt av Huddinge med 70 %.

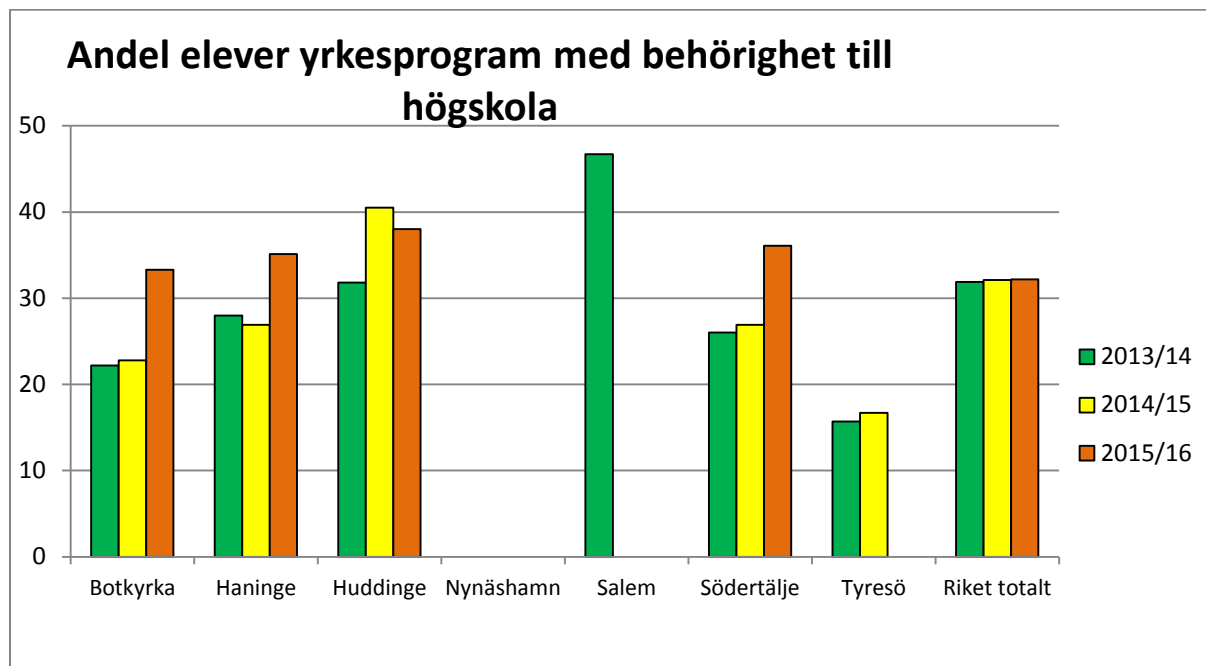

Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal

Andelen elever som går ut ett yrkesprogram med examen från kommunernas egna skolor har generellt sett ökat eller varit i stort sett oförändrad. Undantaget är Salem där andelen minskat kraftigt mellan 2015 och 2016. Salem har dock få elever på yrkesprogrammen, vilket innebär att ett fåtal

elevers resultat påverkar andelen mycket. Antalet elever på yrkesprogram i Salem har också halverats mellan 2014 och 2016. Med få elever blir det naturligt större svängningar i resultaten mellan åren. Högst andel lämnade ett yrkesprogram med examen i Tyresö, 90 %, följt av Haninge med 89 %.

När det gäller yrkesprogrammen kan det även vara intressant att se hur många som lämnar våra gymnasieskolor med en högskolebehörighet. En examen från ett yrkesprogram innebär inte att eleven med automatik har en högskolebehörighet.

Källa: Skolverket.se/Jämförelsetal

När vi tittar på våra egna gymnasieskolors yrkesprogram finns en stor variation i andelen elever som får högskolebehörighet, både mellan kommunerna och mellan åren. Där uppgifter saknas är antalet elever så få att statistiken inte redovisas. Generellt kan konstateras att andelen elever som lämnar ett yrkesprogram med högskolebehörighet är betydligt lägre än för de högskoleförberedande programmen. Av eleverna som lämnade gymnasiet 2016 är andelen med högskolebehörighet mellan 33 och 38 %. Med ett undantag ökar dock andelen 2016 jämfört med 2015. I Riket är andelen från yrkesprogram i kommunala gymnasieskolor i stort sett oförändrad.

Sammanfattande kommentarer

Tillgång till gymnasieplatser

Från en vikande trend av elevkullar har det nu vänt för alla Södertörnskommuner utom Nynäshamn. KSL:s prognos visar att antalet 16-åringar i Stockholms län beräknas öka fram till år 2030. År 2025 kommer 16 600 fler ungdomar att söka till ett högskoleförberedande program och 4 500 fler till yrkesprogram, jämfört med dagens nivå. Det är svårt att bedöma vilken kapacitet som finns i länets gymnasieskolor jämfört med dagens utbud av platser. Det finns anledning för alla huvudmän att ta ett gemensamt ansvar för att det ska finnas adekvat gymnasieutbildning för alla elever i Stockholms län. Utbud och efterfrågan behöver nog analyseras så att återvändsgränder och arbetslöshet motverkas samtidigt som arbetslivets behov av arbetskraft tillgodoses på alla områden.

Allt fler elever väljer bort sin egen kommuns gymnasieskola och läser på fristående eller andra kommuners gymnasieskolor. Endast i Haninge kommun går fler än hälften av de i kommunen boende eleverna på sin egen kommuns gymnasieskola. Nu när elevantalet ökar de närmaste åren är då frågan var i regionen kapaciteten ska öka för att möta elevernas efterfrågan? Ett ökande elevantal kommer troligen öka konkurrensen om platserna på de attraktivaste gymnasieskolorna som i stor utsträckning finns i Stockholms närhet. Kommer de attraktiva skolorna att öka sin kapacitet? Ska vi Södertörnskommuner samverka för att erbjuda våra elever bra alternativ till de mest attraktiva

skolorna? Ska utbyggnaden t ex ske i regionens mitt, Haninge, Botkyrka och Huddinge? Dit redan många elever söker sig från närliggande kommuner. Eller ska varje enskild kommun göra sin egen plan?

Genomströmning och resultat

Andelen elever i våra Södertörnskommuner som fullföljer sin utbildning med examen inom tre år varierar mellan 52 % och 63 %. I våra egna gymnasieskolor varierar andelen mellan 36 % och 62 %. Då ingår dock de elever som påbörjade ett introduktionsprogram, vilket innebär att eleverna inte var behöriga till ett i nationellt program. Bl a ingår nyanlända elever i den gruppen. De allra flesta eleverna som påbörjar ett introduktionsprogram har inte förutsättningar att klara en gymnasieexamen inom tre år utan behöver längre studietid.

Därför är det mer relevant att titta på andelen elever som påbörjade ett nationellt program för första gången. Där var andelen som klarade en examen inom tre år mellan 60 % och 73 %. För riket är denna andel 74 % och för Stockholms län som helhet 69 %. I våra egna gymnasieskolor var andelen mellan 53 % och 70 %.

Det innebär att mellan 27 % och 40 % av gymnasieeleverna från Södertörnskommunerna som påbörjade ett nationellt program inte slutförde sina studier med en gymnasieexamen inom tre år.

Inledningsvis kan vi konstatera att det är ca 3-5 % av eleverna som helt har avbrutit sina studier. Vidare avslutade mellan 11 % och 18 % av eleverna från Södertörnskommunerna vårterminen 2016 gymnasiet utan en examen. Det oavsett hur lång studietid dessa elever har haft. I praktiken så är det minst 14-21 % av eleverna som har en längre studietid på gymnasiet än tre år. Det i sin tur beror antingen på att de byter program/ skola eller att de behöver längre tid än tre år för att klara sina studier.

Alla kommuner har det gemensamt att det går att minska kostnaderna för gymnasieskolan genom att öka andelen elever som klarar sin utbildning inom tre år. Nedan redovisas orsaker till låg andel examen och lång genomströmningstid samt kort resonemang och frågeställningar kring förbättringar:

- Det stora utbudet ger naturligtvis eleverna stora möjligheter att byta skola/program om de är missnöjda eller får svårigheter att klara utbildningen. Det finns inga hinder för en elev att byta skola/program. Det går att påbörja en gymnasieutbildning fram till det kalenderår eleven fyller 20 år. Kan bättre studie- och yrkesvägledning i grundskolan innebära färre byten? Finns det insatser att göra för att motverka byten?
- Programpengens utformning i Stockholms län ger inga ekonomiska incitament för skolorna att lägga extra resurser på att eleverna ska klara utbildningen på utsatt tid. Pengens utformning ger faktiskt inga incitament att eleverna ska klara en examen. Pengen är densamma oavsett elevernas resultat. Skulle det vara möjligt att ändra programpengens utformning för öka skolornas incitament att förkorta studietiden och öka andelen som får examen?
- En stor andel elever lämnar gymnasiet utan examen. Södertörnskommunernas egna skolor har lägre andel jämfört med resultatet för de folkbokförda eleverna som helhet. På vilka sätt kan kommunerna arbeta för att kvaliteten i undervisningen ökar och att eleverna får det stöd de behöver för att genomföra utbildningen på tre år? Södertäljes gymnasieskolor har t ex identifierat att många elever har bristande språkkunskaper, vilket utgör ett hinder att klara studierna. De kommunala gymnasierna arbetar därför brett med språk- och kunskapsutvecklande arbete i alla ämnen för att förbättra elevernas resultat.

Några funderingar inför framtiden

- Hur arbetar vi för att andelen elever som får gymnasieexamen inom tre år ökar?
- Hur möter vi de ökande elevkullarnas behov av adekvata gymnasieplatser?

Referenser

KSL rapport Gymnasiebehovet 2017

www.skolverket.se